

УДК 330

Мудрий М.С., аспірант
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА ПРОГРАМ ІНТЕГРАЦІЇ У ІННОВАЦІЙНУ ЕКОСИСТЕМУ ЄС ЧЕРЕЗ КРОСС-КЛАСТЕРНЕ ПАРТНЕРСТВО

Україна переживає складний воєнний період, водночас для країни та її інноваційної спільноти постали амбітні та життєво необхідні завдання. Перш за все, швидке проведення реформ та модернізації оборонної галузі, енергетики, фінансових послуг, цифровізація державних послуг, зелені технології, розвиток МСП.

Дякуючи підтримці партнерів, в першу чергу – Європейському Союзу, який скеровує 2,3% ВВП на дослідження та розробки, Україна утримає баланс між руйнацією та швидкою перебудовою.

Станом на листопад 2023 року українські суб'єкти інноваційної спільноти взяли участь у 110 грантових проєктах інноваційно-дослідницької програми HORIZON EUROPE із фактичним фінансуванням з боку ЄС в обсязі 27,6 мільйонів євро [1].

Основні напрями програми HORIZON EUROPE: «передова наука», підтримує передові дослідження та проривні наукові ідеї, об'єднує найкращих дослідників з Європи та інших країн та забезпечує їх навичками та дослідницькою інфраструктурою світового рівня; «глобальні виклики та промислова конкурентоспроможність», формується на основі кластерів досліджень та інноваційної діяльності щоб максимізувати інтеграцію та синергію у відповідних тематичних сферах; «інноваційна Європа», програма зосереджена на підтримці розвитку проривних та ринкових інновацій, а також на покращенні європейських інноваційних екосистем; «місії ЄС», новий спосіб

знайти конкретні рішення для деяких масштабних викликів; «розширення участі та посилення Європейського дослідницького простору», дії щодо розширення участі та поширення передового досвіду в рамках програми HORIZON EUROPE сприяють нарощуванню дослідницького та інноваційного потенціалу, країн, що розвиваються [2].

3 січня 2024 року Асоціація «Підприємств промислової автоматизації України» (АППАУ) спільно з французьким кластером CIMES бере участь в проєкті IDEALIST, який увійшов до програми HORIZON EUROPE. Загальна мета проєкту – підтримка МСП в екосистемах:

- 1) Енергоємні галузі.
- 2) Аерокосмічна промисловість та оборона.
- 3) Мобільність, транспорт і автомобільна промисловість.

Ці три галузі відіграють важливу роль у європейській економіці та не зважаючи на їхню специфіку, вони мають спільні проблеми, які проєкт може допомогти вирішити. Ці виклики включають перехід до практик сталого розвитку, покращення конкурентоспроможності в умовах дефіциту сировини та зростаючої вартості енергії, а також зміни споживчих звичок. Бути більш стійким і сталим означає надати МСП можливість брати участь у цих змінах, а не лише спостерігати за ними чи слідувати їхньому напрямку. Для проєкту IDEALIST розвивають в АППАУ три основні напрямки:

- 1) Стратегічне передбачення (форсайт): працюють над розробкою інструментів і методів, які дозволять краще передбачати зміни і готуватись до них.
- 2) Освоєння передових технологій: вивчають та впроваджують методи і інструменти, які допоможуть подолати перешкоди, які виникають при впровадженні передових технологій, зокрема технологій 4.0.
- 3) Керування ланцюгами постачання: вивчають і керують ланцюгами постачання з метою виявлення критичних залежностей і слабких місць. Такий

підхід дозволить обмежити вплив можливих збоїв на ланцюжки вартості і забезпечить більш ефективне управління цими процесами [3].

Програма HORIZON 2020 фінансувала науку та інновації та передбачала надання індивідуальних стипендій для викладачів. Мета цих стипендій в рамках програми визначалась таким чином:

1) На дослідницькому рівні: підвищення творчого та інноваційного потенціалу досвідчених дослідників, надання можливості здобуття нових знань та здійснення досліджень і інновацій в європейському університеті.

2) На інституційному рівні: розширення співпраці та зміцнення мереж.

3) На системному рівні: ефективне інформування громадськості про результати досліджень та покращення якості досліджень та інновацій [4, с.12].

У програмі HORIZON 2020, яка тривала з 2014 по 2020 рік, Україна взяла участь у 265 проєктах, з яких 22 пов'язані з цифровою економікою. Варто зазначити, що ці проєкти не обмежуються тільки економічним аспектом, але перетинаються з іншими науковими напрямками. Загалом, в рамкових програмах як HORIZON 2020, так і HORIZON EUROPE, відзначаються міждисциплінарні зв'язки, наприклад: економіка-екологія, економіка-інформаційні технології, економіка-виробництво, економіка-соціологія або демократія тощо. Такі проєкти, з одного боку, відображають головні тенденції як в Європі, так і в сучасній Україні, а з іншого боку, вони є основою для фінансової підтримки та можуть дати відповіді на найважливіші питання, з якими зіштовхується Європа.

Україна може запропонувати новаторські рішення, розглядаючи ці проблеми зовсім з іншої точки зору, ніж європейські науковці. Часто такі колаборації призводять до нестандартних та креативних рішень, які є найбільш ефективними. [5, с.180].

Література.

1. Екосистема інновацій: як в регіонах України формують сприятливе середовище для ідей, людей та бізнесу [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/01/11/707983/>
2. Міністерство освіти і науки України / Національний портал міжнародного науково-технічного співробітництва / Про програму «Горизонт Європа» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ms.nauka.gov.ua/portal/gorizont-yevropa/>
3. IDEALIST – новий проєкт АППАУ в HORIZON EUROPE [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://appau.org.ua/news/idealist-appau-horizon-europe/>
4. Ю.Заячук. Освітні програми ЄС та можливості для викладача українського університету / Ю.Заячук // Українській педагогічний журнал. - 2021. -№ 2. -С. 5–19.
5. Нікіфорова Л.О., Азарова А.О., Шиян А.А., Житкевич О.В. Використання міжнародних грантових програм HORIZON 2020 та HORIZON EUROPE в цифровій економіці // Innovation and Sustainability. -2022. -№ 3. -С. 176-185.